

PROFECTUS IN LITTERIS VI.

PROFECTUS IN LITTERIS VI.

Profectus in litteris VI.

A publikáció elkészítését a TÁMOP-4.2.2.B-15/1/KONV-2015-0001 számú projekt támogatta. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósult meg.

PROFECTUS IN LITTERIS VI.

Előadások
a 11. debreceni
állam- és jogtudományi
doktorandusz-konferencián

2014. június 13.

Szerkesztette

P. Szabó Béla, Szemesi Sándor

*Debreceni Egyetem
Marton Géza
Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola*

Vezető: Szabó Béla

Borítóterv: Lícium-art Kft.

ISSN 2062-1469

© a szerzők, 2014

*A kézirat lezárva:
2014. július 15.*

A kiadásban közreműködött:

LÍCIUM-Art

Könyvkiadó- és Kereskedelmi Kft.

Felelős vezető: Ujvári Béla

Felelős szerkesztő: Szabó Tünde

Tartalom

ÁCS VERA JUDIT	9
<i>A harmadik országbeli polgárok szociális biztonsági jogai</i>	
ANTALI DÁNIEL GÁBOR	17
<i>Az ügyészség nem büntetőjogi hatáskörei a környezethez</i>	
BAGDI KATALIN	25
<i>A Comparative Analysis of the Regulation of Works Agreements in Hungary and the EU Member States</i>	
BODÓ LÁSZLÓ	33
<i>A konszernjelenség és a közbeszerzési jog kapcsolata</i>	
BUJDOS ÁGNES	41
<i>Cyanide in Gold Mining and the European Union</i>	
CSEGE GYULA	49
<i>A nemzetbiztonsági törvény módosítási javaslatai 2013-ban</i>	
ELEK LÁSZLÓ	59
<i>A korrupciós bűncselekmények rendszere a 2012. évi C. törvényben</i>	
GYIRÁN ZOLTÁN	67
<i>A „féhér holló” esete – Heves, az egyetlen adósságrendezési eljárással érintett megye</i>	
GYÜRE ANNAMÁRIA CSILLA	77
<i>A LULUCF szabályozás az éghajlatvédelem szolgálatában</i>	
HÁGER TAMÁS	85
<i>The Right to Public Hearing in the Criminal Procedure</i>	
HÁRS ANDRÁS	93
<i>Accountability in Peacekeeping. Past experiences and possible future trends</i>	
HATI CSILLA	101
<i>A közvetlenség elvének jelentősége és a bizonyítékok értékelése beismerő vallomás esetén</i>	
KECSKÉS TAMÁS	111
<i>A Vajdaságban alkalmazott kötelmi jog (1946 – 1978)</i>	

A Vajdaságban alkalmazott kötelmi jog (1946 – 1978)

A kontinentális jogrendszerű országok rendszerint rendelkeznek polgári törvénykönyvvel, vagyis olyan kódexszel, amely a magánjog egészét – legalábbis nagy részét – magában foglalja. Kivételt jelentett ez alól az egykori Jugoszlávia, de ugyanez elmondható utódállamairól is. Ez ma már nem jelenti az írott jogi szabályozottság hiányát, hiszen a polgári jog különböző területeiről – pl. az öröklési jogról vagy a kötelmi jogról – külön törvények, mondhatni részkódexek rendelkeznek. Ezek azonban viszonylag későn kerültek elfogadásra. A Kötelmi viszonyokról szóló törvény csak 1978-ban, a Tulajdonjogi viszonyok alapjairól szóló törvény pedig csak 1980-ban lépett hatályba. Ráadásul 1946-ban elfogadták a Törvényt az 1941. április 6. előtt és az ellenséges megszállás idején meghozott jogszabályok hatálytalanságáról (a továbbiakban: Hatálytalansági törvény).

Ezek ismeretében komolyan felmerül a kérdés, hogy 1946 és az egyes részkódexek elfogadása között mégis milyen jogot alkalmaztak a jugoszláv bíróságok.

A cikkben egy konkrét jogvitán¹ keresztül kívánom érzékeltetni, hogy milyen problémákat okozott az írott jogi szabályozás hiánya Jugoszláviában.

1956. március 6-án az alperes írásbeli adásvételi szerződést kötött a felperes házaspárral, amelynek tárgya egy 1 hektár 800 négyszögöl nagyságú ingatlan volt. A vevők birtokba léptek, és a vételárat is megfizették. Egy 1965-ben lefolytatott tagosítási eljárás során azonban kiderült, hogy az eladó nagyobb területről rendelkezett a szerződésben, mint tehette volna. Ezért a tagosítási eljárást lefolytató bizottság, csak 564 négyszögöl területre ismerte el a felperesek tulajdonjogát.

A vevők keresetükben kérték a Zentai Községi Bíróságtól, hogy abban a részben, amelyre tulajdonjogukat nem ismerte el a tagosítási bizottság, bontsa fel az adásvételi szerződést, és kötelezze a bíróság az alperest a vételár megfelelő részének illetve a perköltségeknek a megtérítésére. A felperesek később mó-

* Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola – Témavezető: Dr. Fülöpné Prof. dr. Homoki-Nagy Mária egyetemi tanár.

¹ Történelmi levéltár Zenta, F.737 (Zentai Községi Bíróság), P.500/1965.

dosították a keresetet, és már káraik megtérítését is követelték, ami az ingatlan árának megnövekedése miatt elmaradt haszonban nyilvánult meg.

A bíróság a módosított kereseti kérelemnek 1966. szeptember 22-én helyt adott, döntését pedig a következőképpen indokolta:

„Jogot képez az a szabály, hogy az eladó köteles a vevőt az eladott ingatlan birtokába juttatni, azaz, hogy átruházza a dolog birtokát a vevőre, emellett szavatossággal tartozik a fizikai, illetve jogi hiányosságokért is. A jogelőd felelőssége a következő: ha a dologtól vagy a jogtól teljesen elesik a szerző, mert a dolog vagy a jog nincs az átruházó tulajdonában, akkor a szerző kérheti a szerződés felbontását és a kár megtérítését az átruházótól. Hasonló az az eset is, amikor az átruházó részben nem tudja átruházni a tulajdonjogot a vevőre. A kártérítés a vétkesség fokától függ. Ha a kárt szándékosan vagy súlyos gondatlanságból okozták, akkor a károkozó köteles megtéríteni azt az értéket, amit a dolog a kártérítés követelésekor képviselt. Ha a kárt közönséges gondatlanságból okozta, akkor a dolog károkozaskori, azaz a vétel pillanatában képviselt értékét köteles megtéríteni.

Az alperes súlyosan gondatlanul járt el, ezért a vételáron felül kártérítést is kell fizetnie a föld értéke erejéig, amivel a föld a kártérítés követelésekor és a szerződés megszűnésekor bírt.”²

Az alperes súlyos gondatlanságát arra tekintettel állapította meg, hogy

- előre láthatta, hogy a telekkönyvi állapotot nem tudja majd rendezni, mivel elmulasztotta kiásni azt a katonai árkot, amelyre tekintettel 1200 négyszögöl területet kapott a katonai szervektől.
- nem rendezte a telekkönyvi állapotot a bizottság eljárásának kezdetéig;
- nem jelent meg a bizottság ülésén a birtoka nagyságának rendezésekor.

Tíz évvel korábban (1956-ban) a Vajdasági Legfelsőbb Bíróság is hasonló döntést hozott: a vagyonjog szabálya szerint, ha a kártérítési felelősség nem szándékosságon alapul, akkor a károsult nem jogosult az elmaradt haszon megtérítésére, csak a ténylegesen elszenvedett kárára.³ Ez kicsit eltér a zentai ítélettől, ugyanis az még a súlyos gondatlanság esetén is megítélhetőnek tartotta, ahogy meg is ítélte, az elmaradt hasznót.

Jól látható, hogy a napjainkban megszokottaktól eltérően a bíróságok ezekben a döntésekben egyetlen törvényhelyre sem hivatkoztak az indokolásukban, hanem egyszerűen ismertették az anyagi jogot. Felmerül azonban a kérdés, hogy milyen kütfőből származik az a szabály, amit a bíróságok az ítélet meghozatalakor alkalmaztak.

Első hallásra talán meglepő módon a Hatálytalansági törvény nyújtja a legfőbb támpontot e kérdés eldöntéséhez. Nevével ellentétben ez a jogszabály nem helyezte hatályon kívül a két világháború között alkalmazott jogsza-

² Történelmi levéltár Zenta, F.737 (Zentai Községi Bíróság), P.500/1965.

³ VIZNER, Boris, *Gradansko pravo u teoriji i praksi*, Tisak „Vjesnik,” Zagreb, 1962, 556.

bályokat, hanem épp ellenkezőleg: hatályban tartotta őket. E törvény 2. cikke ugyan úgy szól, a „jogszabályok, amelyek 1941. április 6-án hatályban voltak, elvesztik jogerejüket.”⁴ de a 3. cikk értelmében a „JFNK⁵ Népgyűlésének Elnöksége elrendelheti az e törvény 2. cikkében említett törvények és más jogszabályok által tartalmazott egyes szabályok alkalmazását a szükséges változtatások és kiegészítések elrendelésével.”⁶ A 4. cikk szerint pedig az „e törvény 2. cikkében említett törvények és más jogszabályok által tartalmazott jogi normák, amelyeket nem nyilvánítottak a 3. cikkre tekintettel hatálytalannak, e törvény értelmében alkalmazhatók olyan viszonyokra, amelyeket a hatályos jogszabályok nem szabályoznak, de csak annyiban, amennyiben nem ellentétesek a JFNK, a népköztársaságok alkotmányaival illetve az új állam illetékes szervei által hozott törvényekkel és egyéb hatályos jogszabályokkal, ahogy a JFNK és köztársaságainak alkotmányos rendjének elveivel sem.”⁷

A helyzetet bonyolítja, hogy a két világháború közötti Jugoszlávia (korábban: Szerb-Horvát-Szlovén Királyság) magánjoga nem volt egységes, hanem minden országrészben azt a jogot alkalmazták továbbra is, ami ott az első világháború vége, tehát az ország létrejötte előtt is hatályban volt. Ezen a ponton válik érthetővé, hogy e cikk miért nem általában a jugoszláv kötelmi jogról szól 1946 és 1978 között, és miért emelem ki csupán az egyik országrészt, nevezetesen a Vajdaságot.⁸ Itt a két világháború között az 1918. november 25-én hatályos magyar jog maradt hatályban,⁹ ami a magánjog szempontjából alapvetően

⁴ Član 2: Pravni propisi (zakoni, uredbе, naredbe, pravilnici i dr.) koji su bili na snazi na dan 6. aprila 1941. godine, izgubili su pravnu snagu. [http://projuris.org/RETROLEX/Zakon%20o%20nevaznosti%20pravnih%20propisa....%20\(1946\).pdf](http://projuris.org/RETROLEX/Zakon%20o%20nevaznosti%20pravnih%20propisa....%20(1946).pdf) (Letöltés dátuma: 2014. 06. 18.)

⁵ Jugoszláv Föderatív Népköztársaság.

⁶ Član 3: Prezidijum Narodne skupštine FNRJ može odreditи da se pojedina pravila sadržana u zakonima i drugim pravnim propisima pomenutim u čl. 2 ovog zakona primenjuju, odredjujuđи pri tom potrebne izmene i dopune. Ovo pravo imaju i prezidijumi narodnih skupština narodnih republika za pravne propise čije donošenje na osnovu Ustava FNRJ spada u nadležnost republika. [http://projuris.org/RETROLEX/Zakon%20o%20nevaznosti%20pravnih%20propisa....%20\(1946\).pdf](http://projuris.org/RETROLEX/Zakon%20o%20nevaznosti%20pravnih%20propisa....%20(1946).pdf) (Letöltés dátuma: 2014. 06. 18.)

⁷ Član 4: Pravna pravila sadržana u zakonima i drugim pravnim propisima pomenutim u čl. 2 ovog zakona koja u smislu čl. 3 ovog zakona nisu proglašena obaveznim, mogu se po ovom zakonu primenjivati na odnose koji nisu uređeni važeđim propisima, i to samo ukoliko nisu u suprotnosti sa Ustavom FNRJ, ustavima narodnih republika, zakonima i ostalim važeđim propisima donetim od nadležnih organa nove države kao i sa načelima ustavnog poretka FNRJ i njenih republika. [http://projuris.org/RETROLEX/Zakon%20o%20nevaznosti%20pravnih%20propisa....%20\(1946\).pdf](http://projuris.org/RETROLEX/Zakon%20o%20nevaznosti%20pravnih%20propisa....%20(1946).pdf) (Letöltés dátuma: 2014. 06. 18.)

⁸ Ez csak többé-kevésbé jelenti Vajdaság Autonóm Tartomány területét, mert egyrészt magában foglalja a horvátországi Baranya (Drávaszög) és a Muraköz területét is, de Szerémséget, illetve Bácska és Bánát déli, a polgárosított Határőrvidékhez tartozó részeit már nem.

⁹ UJLAKI Miklós, *A magyar jog sorsa a Jugoszláviához csatolt területeken*, Franklin-társulat, Budapest, 1934, 6.

szokásjogot jelentett. Ha ebből indulunk ki, akkor a vizsgált ügyben a bíróságnak a háború előtti magyar jog alapján kellett volna eldöntenie a jogvitát. Az indokolás szerint a kártérítés mértéke a vétkesség fokától függ. „Az elmaradt haszonra a kártérítési kötelezettség csupán akkor terjed ki, ha a károkozót gonosz szándék terbeli, vagy feltűnő gondatlanság. Egyszerű gondatlanság esetén tehát csak a valóságos vagyonszökkenést kell megtéríteni,” írja Grosschmid a századfordulón, amit egyben „szívós” gyakorlatnak is nevez.¹⁰ Ez megfelel annak a szabálynak, amit a Zentai Községi Bíróság is alkalmazott. Azonban – ahogy Vékás Lajos is írja – nagyjából a 19. század végére elfordult a magyar bírói gyakorlat ettől a normától, és az akkor épp zajló német kodifikáció megoldására, a teljes kártérítés elvére tért át.¹¹ Ráadásul már az 1875. évi XXXVII. tc. is ezt az elvet mondta ki,¹² ahogy a magánjogi tervezetek is. Marton Géza azonban jelzi, hogy Almási Antal még 1922-ből is talált olyan magyar ügyet, amelynél figyelembe vették a vétkesség fokát a kártérítés megállapításakor, ő maga azonban későbbit nem talált.¹³ A korabeli magyar jog álláspontja az elmaradt haszon megítélhetőségével kapcsolatban tehát korántsem egyértelmű, a szakirodalom és a bírói gyakorlat behatóbb vizsgálatát tesz szükségessé, amelyet e tanulmány keretei nem tesznek lehetővé. Különösen igaz ez a vajdasági szokásjog kérdésében, hiszen egyáltalán nem biztos, hogy az nem távolodott el az idő folyamán az 1918-ban alkalmazott magyar jogtól. A. F. Jesensky és Paja Protić könyve, amely kifejezetten a Vajdaságban alkalmazott magánjogról szól, például azt írja: szerződésszegés esetén nem csak a tényleges kárt lehet követelni, hanem az elmaradt hasznát is.¹⁴ Ez az előzőekben ismertetett szabályokhoz képest egy harmadiknak tűnik. Bár kétséges és komoly utánajarást igényel, hogy valóban ez volt-e a vajdasági szokásjog szabálya. Ha ezt e tanulmány erejéig mégis igaznak fogadjuk el, akkor a bíróság 1966-ban nem e szabály alapján hozta meg ítéletét. Az elmaradt haszon megítélhetőségének vizsgálatakor nem a vétkesség fokát, hanem a felelősség kontraktuális vagy deliktuális mivoltát kellett volna vizsgálnia.

¹⁰ GROSSCHMID Béni, *Fejezetek kötelmi jogunk köréből*, Első kötet. Grill Károly Könyvkiadó-vállalata, Budapest, 1932, 671.

¹¹ VÉKÁS Lajos, *Az Osztrák Polgári Törvénykönyv hatása a magyar magánjog fejlődésére* = RÁCZ Lajos (szerk.), *A német-osztrák jogterület klasszikus magánjogi kodifikációi*, Martin Opitz Kiadó, Budapest, 2011, 28.

¹² „272. § Ki kártérítést igényelhet, a valóságos kár és az elmaradt nyereség megtérítését követelheti.”

¹³ MARTON Géza, *Kártérítés* = SZLADITS Károly (szerk.), *Magyar magánjog – Kötelmi jog általános része*, Grill Károly Könyvkiadóvállalata, Budapest, 1941, 387.

¹⁴ PROTIĆ, Paja – JESENSKY, Aleksander F., *Privatno pravo u Vojvodini*, Vlastita naklada, Sombor, 1922, 291.

Nyitva marad tehát a kérdés, hogy akkor mégis mi volt az a jogforrás, ami alkalmazásra került a vizsgált ügyben. Ezzel egyidejűleg felmerül az is, milyen alapon mellőzte a bíróság a vajdasági szokásjog alkalmazását.

Mindkét kérdésre a válasz egy neves szerb jogtudós, Mihailo Konstantinović által megjelent cikkhez köthető, amiben kifejtette, a Hatálytalansági törvény szellemiségével ellentétes a jugoszláv bíróságok azon gyakorlata, hogy még mindig tekintettel vannak a törvények két világháború közötti hatályterületére.¹⁵ Szerinte a szóba jöhető jogi normák közül azt kell alkalmazni, ami a „legmegfelelőbb,” függetlenül attól, hogy 1941 előtt azt alkalmazták-e az adott ország részben vagy sem.¹⁶

A vizsgált jogkérdés szempontjából a következő magánjogi kódexek alkalmazása merülhet fel:

Az Osztrák Polgári Törvénykönyv 1852. évi változatát alkalmazták a két világháború között Horvát-Szlavónországban és a polgárosított Határőrvidéken, az 1910-es években keletkezett novellákkal kiegészített változatát pedig Szlovéniában és Dalmáciában. Az osztrák kódex 1324. § szerint: „*Gonosz szándékból, vagy feltűnő gondatlanság által okozott kár esetében, a károsodott teljes elégtételt; egyéb esetekben pedig csak tulajdonképeni kártalanítást követelhet.*”¹⁷ Ez tartalmilag az a szabály, amit a bíróság is alkalmazott a vizsgált jogesetben, ugyanis a dolog a kártérítés követelésekor képviselt értéke jelenti a teljes elégtételt, mert magában foglalja az elmaradt hasznot is, míg a károkozás kori, azaz a vétel pillanatában képviselt érték megtérítése csak a tulajdonképeni, azaz a tényleges kárt jelenti.

Ugyanezt a szabályt tartalmazza Szerbia Polgári Törvénykönyve is, ami Szerbiában, azaz az első világháború előtti Szerb Királyság területén volt hatályban a két világháború között. A kódex 819. § értelmében „*aki gonosz szándékkal vagy súlyosan gondatlanul valamilyen kárt okoz másnak, annak nem csak a bekövetkezett kárt kell megtérítenie, hanem azt a hasznot is meg kell fizetnie, ami emiatt elmaradt.*”¹⁸ A hasonlóság nem meglepő, hiszen a szerb kódexet az Optk. rövidített és némileg kiegészített fordításaként tartják számon.¹⁹

¹⁵ KONSTANTINOVIC, Mihailo, *Stara pravna pravila i jedinstveno prava*, Anali Pravnog fakulteta u Beogradu, 4/1957, 434.

¹⁶ KONSTANTINOVIC, i. m.

¹⁷ BARTÓK József – SZITÁS Jenő, *Az osztrák általános polgári törvénykönyv és az arra vonatkozó elvi magyarázatok*, Egyesült Könyvnyomda Részvénytársaság, Kolozsvár, 1916, 414.

¹⁸ „*Štetu kakvu drugome nanese sa žlom namerom ili iz krajnjeg nebreženja, onaj će ne samo štetu učinjenu nadoknaditi, nego će i dobitak zbog toga izgubljeni naplatiti morati.*” <http://www.overa.rs/gradanski-kodex-kraljevine-srbije-1844-god-sa-kasnijim-izmenama.html> (Letöltés dátuma: 2014. 06. 18.)

¹⁹ NIKOLIĆ, Dušan, *Legal culture and legal transplants Serbian report* = SÁNCHEZ CORDERO, Jorge (ed.): *Reports to the XVIIIth International Congress of Comparative Law*. International Academy of Comparative Law, Washington D.C., 2010, 26.

A harmadik szóba jöhető törvény a montenegrói Általános Vagyonjogi Törvénykönyv, amely viszont már a teljes kártérítés elvét vallja magáénak. Az 570. szakasz értelmében aki „*valamilyen törvénytelen tettel valakinek valamilyen kárt csinál vagy okoz (923-926), köteles őt, amennyiben az értékelés lehetséges, teljesen kártalanítani, nem csak akkor, ha a tettet gonosz szándékkal követte el, hanem amikor az gondatlanságból vagy hanyagságból következett be.*”²⁰

A bíróság tehát akár ezt a szabályt is alkalmazhatta volna, hiszen egy ugyanebben az évben tárgyalt másik jogvitában már hivatkozott erre a kódexre.²¹ Ráadásul a szakirodalom is meglehetősen kritikus volt az Optk. és a szerb kódex megoldásával. Ahogy Marton Géza is írta, „*az elmaradt haszon kárminősége teljesen egyenértékű a pozitív veszteségével, legfeljebb a bizonyíthatósága kisebb.*”²² Természetesen a jugoszláv szakirodalomban is találunk hasonló véleményt, például Obren Stanković is Marton Gézához hasonló kritikákat fogalmaz meg, többek között azt, hogy a vétkesség nem áll arányban a kár mértékével, így méltánytalan helyzetek keletkezhetnek, ha bizonyos esetekben nem ítéli meg a bíróság az elmaradt hasznot.²³

A vizsgált ügyben az első fokú döntésnél nem bírt különösebb jelentőséggel, hogy a bíróság a teljes kártérítés elvét alkalmazza-e vagy pedig csak magas fokú vétkesség esetén ítéli meg az elmaradt hasznot. Az alperes azonban épp azért élt fellebbezéssel, mert magatartását nem tartotta súlyosan gondatlannak tekintettel arra, hogy a felperesek is tisztában voltak a telekkönyvi állapot rendezetlenségével.

A másodfokon eljáró Szabadkai Körzeti Bíróság az alperes számára kedvező módon döntött, de nem a károkozó vétkességének enyhébb fokára tekintettel, hanem az Optk. III. novellája 918. §-ának alkalmazásával. A bíróság kifejezetten hivatkozik erre a törvényhelyre annak együttes megállapítása mellett, hogy ezt a szabályt azért lehet alkalmazni, mert „*nem ellentétes a népfelSZabadító harc vívmányaival.*”

„*Amikor egy visszatérbes szerződést az egyik fél nem a megfelelő időben, nem a megfelelő helyen vagy nem a kikötött módon teljesíti, a másik fél vagy a teljesítést követelheti a*

²⁰ „Ko god, kakvim nezakonitim djelom, učini ili uzrokuje kome kakvu štetu (923-926), dužan ju je, u koliko se ocijeniti može, potpuno namiriti, ne samo kad je djelo zlom namjerom učinjeno, nego i kad se zgodilo po nemaru ili od obijesti.” Hiba! A hipervivatkozás érvénytelen. (Letöltés dátuma: 2014. 06. 18.)

²¹ Történelmi levéltár Zenta, F.737 (Zentai Községi Bíróság), P.487/1965

²² MARTON, i.m. 386.

²³ STANKOVIĆ, Obren, *Naknada štete* = RISTIĆ, Svetislav (urednik): *Enciklopedija imovinskog prava i prava udruženog rada II*. Novinsko-izdavačka Ustanova Službeni list SFRJ, Beograd, 1978, 285.

késedelemből eredő kárainak megtérítésével, vagy pedig teljesítés pótlására megfelelő határidő tűzése mellett elállhat a szerződéstől,” szól az osztrák kódex alkalmazott szakasza.²⁴

A másodfokú bíróság azt a körülményt, hogy az első fokon eljáró fórum részben felbontotta a szerződést a felek között, egyenértékűnek vélte azzal az esettel, amikor a fél eláll a szerződéstől.

Véleményem szerint jelen esetben a szerződés egy részének érvénytelenségét kellett volna megállapítania a bíróságnak a szerződés részleges felbontása helyett. Hiszen a szerződés egy része jogilag lehetetlen szolgáltatásra irányult, ami ellentétes a *nemo plus iuris* elvével.

A másodfokú bíróság egyébként azt is megjegyezte, hogy az elsőfokú fórum nem vette figyelembe, hogy a felperesek egyébként tisztában voltak az-
zal, hogy ők nem telekkönyvi tulajdonosok, ezért egyébként se járna nekik kártérítésként az az érték, amellyel az ingatlan ára megnövekedett.

Remélem, e tanulmánnyal sikerült bizonyítanom, hogy e téma sok érdekességgel kecsegtet. Ráadásul korunk jogalkalmazói számára is hasznosnak bizonyulhat, hiszen még napjainkban is előfordulnak olyan perek, amelyeket az 1978 előtti jog alapján kell elbírálni.

²⁴ „Wenn ein entgeltlicher Vertrag von einem Teil entweder nicht zur gehörigen Zeit, am gehörigen Ort oder auf die bedungene Weise erfüllt wird, kann der andere entweder Erfüllung und Schadenersatz wegen der Verspätung begehren oder unter Festsetzung einer angemessenen Frist zur Nachholung den Rücktritt vom Vertrag erklären.” <http://www.ibiblio.org/ais/abgb3.htm> (Letöltés dátuma: 2014. 06. 18.)